

23. møde i forskningsudvalget: torsdag, d. 20. august 2020, kl. 13.00 – 16.00

REFERAT

Sted: Mødet afholdes på den digitale platform *Zoom*

Deltagere: Claus Holm, Hanne Knudsen, Katja Brøgger, Dorte Kousholt, Christian Christrup Kjeldsen, Kirsten Elisa Petersen, Venka Simovska, Karen Valentin, Helle Plauborg, Henrik Vase Frandsen, Ning de Coninck-Smith, Laura Gilliam, Dorthe Staunæs, Søren Smedegaard Bengtsen, Kristine Kabel, Henrik Nitschke

Afbud: Uffe Jankvist, Ulrik Brandi, Cathrine Hasse, Ditte Winther-Lindquist

Dato: 31. august 2020
Ref: HN

Side 1/7

Udkast til referat

1. Godkendelse af dagsorden. V./CH

Ad 1:

Dagsorden godkendt.

2. Drøftelse af DPU's interne prækvalificeringsproces for interessetilkendegivelser til Velux Fonden.

Oplæg om erfaringer og muligheder ved V/CH.

Ad 2:

CH indledte med et kort oplæg (se vedlagte PPT) med redegørelse for mulige modeller for den interne prækvalificering af interessetilkendegivelser til Velux Fonden. Udvælgelsesmodellerne fra 2016 og 2018 indgik i redegørelsen og derudover fremlagde CH yderligere to nye forslag til modeller, der kunne komme i betragtning i årets runde.

CH redegjorde også for mødet med Velux Fonden, der følger efter indsendelsen af de fem udvalgte interessetilkendegivelser. CH lagde vægt på, at han ikke bliver bedt om at tilkendegive prioriteringer i forhold til Velux Fondens udvælgelse. Mødet med Velux drejer sig derimod om de enkelte projekters placering på instituttet, herunder det relevante forskningsmiljø, national og international position, etc.

CH udtrykte afslutningsvist, at han selv gik ind for en forskningskyndig vurdering, da han fandt, at alle DPU'ere på lige fod skulle kunne indsende deres interessetilkendegivelse - uden at bestemte områder på forhånd vil prioriterede frem for andre.

Udvalget havde følgende kommentarer til udvælgelsesprocessen:

- Når interne bedømmer hinanden, vil det altid skabe ængstelse. Det var ved sidste runde indtrykket, at enkelte af bedømmerne var biased i deres prioritering af ansøgninger. Deltagelse ved eksterne bedømmere må derfor anbefales.
- Hertil blev der spurgt, om det var selve modellen, der ikke fungerede, eller om der bare var tale om en 'smutter' for to år siden. Hvis det sidste er tilfældet, behøver vi måske ikke skifte model?
- Der bør peges på nogle udvalgte, for eksempel forholdsvis nyudnævnte mso'er, der får lov til at indsende i 1. runde – så en politisk prioritering bør rammesætte hvem eller hvad der indsendes interessetilkendegivelser om. Men vigtigt på den baggrund også at sikre transparens.
- Alle bør have lov til at indsende og dermed deltage i kampen om de fem pladser.
- Institutleder bør deltage i udvælgelsen sammen med eksterne bedømmere.
- Kunne man forstille sig en model, hvor ledelsen udpegede et antal, for eksempel 10 forskere, der kunne indsende interessetilkendegivelse. Derefter fagkyndig vurdering efterfulgt af ledelsesbeslutning på baggrund af den fagkyndige vurdering?
- Velux er interesseret i de yngre fremstormende forskere, så hvorfor ikke prioritere dem? Kan DPU's nye strategi anvendes til at identificere, hvilke områder der bør prioriteres? Eller kunne man prioritere tværgående projekter for at fremme samarbejde på tværs på instituttet?
- Ud fra bevillinger i de senere år er det nærmest umuligt at aflæse en særlig strategi i forhold til forskningsområder eller bevillingsmodtagers stilling. Man skal passe på med at tro, at man kan forudsige Velux Fondens stillingtagen.

Udvalget havde følgende kommentarer til spørgsmålet om, hvorvidt der i 1. runde kun skal indsendes et kort ½-sides abstract med beskrivelse af selve forskningsideen og ikke som normalt en fuld interessetilkendegivelse på tre sider:

- Flere udtrykte forståelse for, at det kunne være attraktivt af ressourcemæssige grunde, da det alt andet lige er væsentligt hurtigere at formulere ½ side om en fremragende forskningside – hvis man har en sådan - end tre siders 'perfekt' interessetilkendegivelse, hvor hele projektet skal være tænkt igennem fra A-Z.
- Andre udtrykte, at ½ side var for lidt til at kunne vurdere styrken af de interessetilkendegivelser, der ville komme ud af de korte abstracts.

CH afsluttede debatten med at udtrykke, at han ikke ønskede at ekskludere nogen fra at søge. Man kunne overveje at bibeholde den gamle model, men med en anden bemanding, herunder eksterne og eventuelt ledelsesdeltagelse. Der er ingen nemme løsninger, der garanterer alles tilfredshed med udvælgelsen. I sidste runde var der transparens om processen, men alligevel affødte processen utilfredshed.

CH ville gå i tænkeboks hen over weekenden og sende en mail til FU formentlig allerede mandag d. 24. august med resultatet, der herefter ville kunne meldes bredt ud.

3. **Opfølgning på drøftelserne om forskningsfrihed og forskningsintegritet set lyset af AU's nye retningslinjer. Oplæg V./CCK**

Medlemmerne kan inden mødet orientere sig på <https://medarbejdere.au.dk/administration/forskning-talent/ansvarligforskningspraksis> og overveje udfordringer for DPU og mulige løsninger herpå, herunder procedurer til kvalitetssikring, når der publiceres rapporter uden for det klassiske peer review-system i fx myndighedsopgaver og andre rekvirerede opgaver for eksterne interessenter.

Ad 3:

CCK orienterede om de vigtigste nye tiltag i det vedtagne regelsæt om forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis på AU (se vedlagte PPT). Retningslinjerne er trådt i kraft pr. den 2. juni 2020. Der er tale om en flow-orienteret guide, der starter med de overordnede politikformuleringer og derefter bevæger sig mod et stadigt mere detaljeret niveau.

Al forskning på AU bygger på en række centrale principper, også i forskningssamarbejder med eksterne, uagtet de forskelle der måtte være på samarbejds kategorier.

Principperne er i kortform:

- 1) forskningsfrihed, der dog kan være begrænset i forhold til emnevalg i fx strategiske puljer og i visse typer af myndighedsopgaver også i forhold til metodevalg
- 2) armlængde og uvillighed
- 3) ærlighed, ansvarlighed, gennemsigtighed gennem deklarering og procesbeskrivelser.

Derefter bevæger guiden sig ind på de forskelle, der er i forhold til kategorier af eksternt samarbejde, der påvirker, hvordan den eksterne part kan blande sig.

CCK hæftede sig specielt ved de steder i guiden, hvor der er grund til at være særligt opmærksom:

- Der skal altid sikres den fornødne kvalitetssikring af alle forskningspublikationer; dvs. alle rapporter og lignende, der ikke publiceres gennem et etableret peer review-system, skal peer reviews på anden måde; normalt altid med minimum en ekstern reviewer. I rekvireret forskning og myndighedsbetjening er der også krav om peer review, men internt review er tilstrækkeligt. DPU må udarbejde retningslinjer for, hvordan vi identificerer og rekrutterer reviewere, og det bør sikres, at der ved eksternt finansierede projekter altid søges om midler til peer review.
- Hvis der i en samarbejdsaftale er beskrevet, at en ekstern samarbejdspartner, fx en fond, en kommune eller et ministerium, skal have en publikation til kommentering inden udgivelse, skal kommenteringens indhold, og hvad der blev gjort efterfølgende, dokumenteres og journaliseres. Alle mails med eksterne i forskningssamarbejder skal gemmes og journalisere.
- Deklarering af forskningen: Alle interessekonflikter og oplysninger om finansiering skal altid fremgå tydeligt i alle publikationer, websites og anden formidling. Det er en skærpelse i forhold til tidligere praksis.

Forskningsudvalget havde følgende kommentarer og spørgsmål:

- Hvem skal varetage journaliseringspligten; det lyder ganske tidskrævende?

- Hvor stort er omfanget af den type forskning, der kræver den største nye indsats?
- Gælder reglerne også samarbejder med eksterne på andre universiteter?

CCK svarede:

Journaliseringssystemet Workzone udrulles pt til alle administrative medarbejdere, senere på året skal VIP med. Forhåbentligt vil hovedarbejdet blive supporteret af afdelingsadministratorerne, men VIP skal sikre, at alt materiale er klargjort til journalisering, dvs. mails og dokumenter skal gemmes, så de nemt kan journaliseres.

Det er vanskeligt at svare på, hvor stort omfanget er, da mange typer forskning skal sikres ud fra ovenstående beskrivelse. I almindeligt publiceringssamarbejde med forskere på andre universiteter skal det ikke dokumenteres, hvem der kommenterede og i forhold til hvad i de enkelte publikationer. Dokumentations- og deklareringskravet gælder i eksterne samarbejder, hvor den anden part har en kommenteringsret uden at være medskribent.

4. Erfaringer fra empiriske forskningsprojekter på DPU under coronanedlukningen. V./CCK.

Under punktet vil der være et par kortfattede eksempler med henblik på tilrettelæggelse af temamøde om 1) mulige kvalitetsudfordringer 2) hvad er der lært om mulighederne for at bedrive empirisk forskning under de nye vilkår 3) muligheder for corona-følgforskning i et længere perspektiv.

Ad 4:

CCK indledte med at sige, at coronakrisen havde skabt en række nye erfaringer, som drejer sig om nye muligheder og nye begrænsninger. Hvad betyder det fx at lave forskning på distancen og under stort tidspres? CCK lagde op til et forskerseminar eller lignende, hvor erfaringerne kunne drøftes mere i dybden.

I et projekt havde DPU-forskere iværksat en spørgeskemaundersøgelse i stor hast og via selvrekruttering af skolelærere. Forskerne har ingen viden om, hvem der deltager (negativt), men der kom besvarelser fra 700 lærere på kort tid (positivt). Der følges op med interviews, men spørgsmålet er, om eller hvornår vi går på kompromis med kvaliteten. Og hvis der gås på kompromis med kvaliteten på den korte bane, kan der så rettes op med nye dataindsamlinger på den længere bane for at afhjælpe de problemer, den hurtige start skabte?

Ning De Coninck-Smith berettede om et projekt, hun havde deltaget i med en mio. kr. i bevilling fra Velux Fonden. Her skulle informanterne skrive dagbøger om deres oplevelser af krisen. Der kom ikke så mange dagbøger som ønsket, og Velux Fondens ønske om, at alle data skulle indgå i en 'databrønd', hvor andre forskere kunne hente data, er vanskeligt at indfri pga. GDPR-regler. Også andre forskere berettede om problemer med at leve op til klausulen om datasamarbejde pga. af GDPR-reglerne.

En tvær-institutionel gruppe forskere med AU/BSS som leder fik overnagt 25 mio. kr. af Carlsbergfonden til igangsættelse af massive nationale og internationale dataindsamlinger, analyser, etc. Hvad betyder det for kvaliteten af forskningen, når den speedes så meget op?

En erfaring er også, at hvis der skal handles så hurtigt som her, er det vigtigt med store netværk, der kan aktiveres inden for ganske få dage eller timer.

Medlemmer af udvalget havde følgende kommentarer:

- Mange ph.d.-projekter lider pga. rejserestriktioner, kort ansættelse, manglende adgang til empiri, etc.
- Open research, nu også med kvalitative data, skaber GDPR-problemer og problemer med forskningskvaliteten.
- De etiske aspekter ved rekruttering via nettet skal overvejes nøje – hvilke stemmer kommer med og hvilke stemmer kommer ikke med?

CCK opsummerede, at corona-krisen er en helt særlig situation, men at vi ofte kan lære noget om vores normale praksis ved at betragte det usædvanlige. Så der er måske gode muligheder for at blive klogere på vores 'normale' praksisser. CH konkluderede, at der er grundlag for et temamøde om disse forhold, og måske også et særskilt møde om ph.d.'ernes situation i samarbejde med ph.d.-skolen.

5. Orientering

a) Åbning af Nationalt Center for Udvikling af Matematikundervisning (NCUM) til oktober.

Ad a) Centret, der har fået bevilget 25 mio. kr. af BUVM og UFM, satser på en 100-personers åbningskonference i festsalen til oktober.

b) Pædagogisk Indblik

Ad b) CH og CCK er i gang med en møderække med i første omgang østjyske kommuner. Pædagogisk Indblik (PI) har været med i tasken, og tilbagemeldingen er meget positiv, og der er interesse for opfølgningerne i form af besøg fra forskere. Stor interesse for samarbejde i forhold til 0-18 års området. Helle Plauborg, der er

redaktør af Pædagogisk Indblik, forklarede kort om konceptet med udarbejdelse af forskningsoversigter til praktikere og podcasts, ofte med praktikere, der fortæller om hvordan de arbejder med den viden, der formidles i PI. Indtil videre tyder det på, at kommunerne interesserer ligger hinandens.

c) Status for udpegning, tiltrædelse og kommunikation om adjungerede professorer.

Ad c) Alle 11 indstillede adjungerede professorer og lektorer er nu endeligt godkendt af dekanen og Akademisk Råd. CH udtrykte en tak til de mange aktive VIP på instituttet, der har sikret, at vi aldrig har haft så stærkt et felt som med de nuværende 11 nye adjungerede professorer og lektorer.

6. Eventuelt

a) Der blev udtrykt ønske om, at der på et kommende møde kunne tages en diskussion af 60/40 frikøbsordningen i forbindelse med hjemtagning af eksterne midler.

b) Der blev ligeledes udtrykt ønske om, at der på et kommende møde kunne tages en diskussion af instituttets post doc-politik.

CH, KB, HN, d. 31. august 2020

VELUX FONDEN PRÆKVALIFICERING

HISTORIK, UDVÆLGELSESMETODER:

- *Model 1: 2016*

FUs medlemmer udgjorde udvælgelseskomiteen. Ansøgere fra udvalget var inhabile. Medlemmer, der ikke kunne deltage i 3-timers udvælgelsesmøde, skulle sende deres vurdering skriftligt inden mødet til mødeleder. Mange var forhindret i at deltage i udvælgelsesmødet, og kun én ud af 5-6 sendte vurdering på forhånd.

- *Model 2: 2018*

Reviewpanelet udgjorde udvælgelseskomiteen. Pga. inhabilitet og andet frafald fra panelet, blev der rekrutteret yderligere 2 professorer, der indgik i det 5-personer store udvalg.

- Til begge runder anvendtes et vurderingsskema med 7 kriterier, der spejler Velux' kriterier. Skemaet skulle være udfyldt af hver enkelt inden mødet.
- De to komiteer udvalgte uden ledelsesindblanding de fem 'heldige'.

NYE UDKAST TIL MODELLER

- *Model 3:*
5 VIP fra reviewpanelet med komplementerende ekspertiser udvælges. Individuelt vurderes interesselikendegivelserne ud fra vurderingsskemaet. De 5 mødes enkeltvis med CH og CCK til en fælles gennemgang, hvorefter CH og CCK vælger de fem.
Særkende: Udvalgelsen tilføres en politisk/strategisk dimension.
- *Alternativ Model 4:*
Ansøgere sender ½ sides abstract med hovedvægt på at 'pitche' deres forskningside. Kun de fem udvalgte udfærdiger derefter 3-siders interesselikendegivelse. Udvalgelsesmodel kan hentes fra metode 1-2-3.
Særkende: Ansøgere, der afvises, har anvendt væsentlig mindre tid, end hvis de skulle lave 3-siders 'perfekt' interesselikendegivelse.

VALGMULIGHEDER

'Ren' fagkyndig bedømmelse

½ sides abstract

"Den gode ide" forskning-vurdering	"Den gode ansøgning" forsknings-vurdering
"Den gode ide" + politik/strategi	"Den gode ansøgning" +politik/strategi

3 sideres interesse-
tilkendegivelse

Politisk indflydelse

FORSKNINGSFRIHED OG FORSKNINGSINTEGRITET SET LYSET AF AU'S NYE RETNINGSLINJER

INDLEDENDE

” Forskning er grundlaget for Aarhus Universitets virke. Derfor stræber vi efter pålidelighed og høj integritet i forskningen. Det betyder, at alle, der bedriver forskning på Aarhus Universitet, skal efterleve de basale principper for forskningsintegritet.

Aarhus Universitet understøtter ansvarlig forskningspraksis og værner om universitetets og den enkelte forskers forskningsfrihed på forskellige måder. ” (medarbejder.au.dk)

“Politik og regelsæt udbygger den eksisterende ramme for ansvarlig forskningspraksis med en forskningsfrihedskomponent” (medarbejder.au.dk)

Vi har tidligere drøftet ”Politik for forskningsintegritet, forskningsfrihed og ansvarlig forskningspraksis”

INDLEDENDE

Nu er der i forlængelse og i relation hertil kommet: ” Grundregler for ansvarlig forskningspraksis og forskningsfrihed i samarbejde med eksterne parter”

” Grundreglerne henvender sig til forskeren eller forskerteamet, der skal indlede et forskningssamarbejde med en ekstern part. Universitetsledelsen har godkendt grundreglerne den 6. maj 2020, og de træder i kraft den 2. juni 2020.” (medarbejder.au.dk)

Tre centrale områder er berørt

A: de ”Centrale principper”

B: Præsentation af forskellige kategorier af samarbejde med eksterne parter, og deraf forskellige opmærksomhedspunkter

C: Flow orienteret guide der, så konkret som muligt, giver bud på omsætningen af A og B, altså vejledning til konkret håndtering heraf. Det er i detaljen hunden ligger begravet!

A: "CENTRALE PRINCIPPER"

Temaerne er her

A: Sikringen af "Forskningsfrihed", men også særlige forhold der gør sig gældende i relation til kategorierne, eksempelvis "Forskningsfriheden kan være begrænset i forhold til emnevalget, som kan være bestemt af bevillingsgiveren." (medarbejder.au.dk) Dette dog i relation til punkt B

B: Sikringen af "Armslængde og uvildighed", hvilket indebærer "Forskeren skal være uafhængig af interesser, der kan påvirke forskningens metodevalg og konklusion." Dette hænger ligeledes sammen med punkt C, da sikringen heraf skal dokumenteres for at skabe "gennemsigtighed"

C: Sikring af "Ærlighed, gennemsigtighed og ansvarlighed", særligt gennemsigtigheden fremhæves med minimumsliste der skal deklarereres ved afrapportering.

A: PRINCIPPET OM GENNEMSIGTIGHED

Åbenhed og dokumentation i afrapporteringer m.v. har følgende temaer:

- Interessekonflikter
- Planlægning af forskningen
- Anvendte forskningsmetoder
- Resultater og konklusioner
- Bidragsydere og forfattere
- Ekstern finansiering af forskningen

Hertil kommer en meget vigtig løbende dokumentation af processen under “Kommentering og godkendelse”

A: PRINCIPPET OM GENNEMSIGTIGHED

Samlet set skal afrapportering, både i medier, på skrift eller andet, leve op til "DANSKE UNIVERSITETERS PRINCIPPER FOR GOD FORSKNINGSKOMMUNIKATION", heri opregnes 7 centrale principper: Korrekthed, Relevans, Usikkerhed, Videnskabelig status, Ophav, Perspektiv. Interessekonflikter.

<https://dkuni.dk/analyser-og-notater/danske-universiteters-principper-for-god-forskningsskommunikation/>

B: KATEGORIERNE

”Universitetsloven sonderer mellem fire, overordnede rammer for forskningssamarbejde med private og offentlige virksomheder, organisationer, erhvervsdrivende fonde og myndigheder. Sondringen er vigtig, da den eksterne parts mulighed for indflydelse og medvirken er forskellig alt efter, hvilken type samarbejde der er tale om.

Grundreglerne og de centrale principper gælder i alle samarbejder med eksterne parter. Det gælder også samarbejder, der ikke umiddelbart kan placeres i en af de fire kategorier.”
(medarbejder.au.dk)

Det drejer sig således om at finde den korrekte kasse og fortsætte derfra. Dette beskrives her: <https://medarbejdere.au.dk/administration/forskning-talent/ansvarligforskningspraksis/aarhus-universitets-retningslinjer/grundregler/kategorier-for-samarbejde/>

C: KVALITET OG DEKLARERING

Lad os kaste et blik på den konkrete guide, med særlig fokus på to kategorier:

- ”samfinansieret forskning”
- ” forskningsbaseret myndighedsbetjening

Og sætte fokus på følgende tematikker:

“Kommentering og godkendelse”, “Kvalitetssikring” og “Deklarering”

<https://medarbejdere.au.dk/administration/forskning-talent/ansvarligforskningspraksis/aarhus-universitets-retningslinjer/grundregler/konkret-haandtering/>

AARHUS
UNIVERSITET